Sport & bijzondere jeugdzorg

Sessie 17 op de 5de trefdag sportparticipatie, 1 december 2016

Tom Van Aken, ISB

Vlaamse overheid

CANO
Centrum voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning

isb

Inhoud

- Inleiding en situering
- Doelstellingen
- Instrumenten na afloop van het project
- Twee voorbeelden van goede praktijken
- Ontmoeting/netwerk sport en jeugdzorg in twee helften (2 x 15 minuten)

Sport en bijzondere jeugdzorg

- Welkom op sessie 17 van de trefdag sportparticipatie
- Meer dan 40 mensen schreven in
- Ongeveer de helft zijn (buurt)sportmedewerkers
- De andere helft komt uit bijzondere jeugdzorg, jeugddienst en dienst vrije tijd

Inleiding en situering

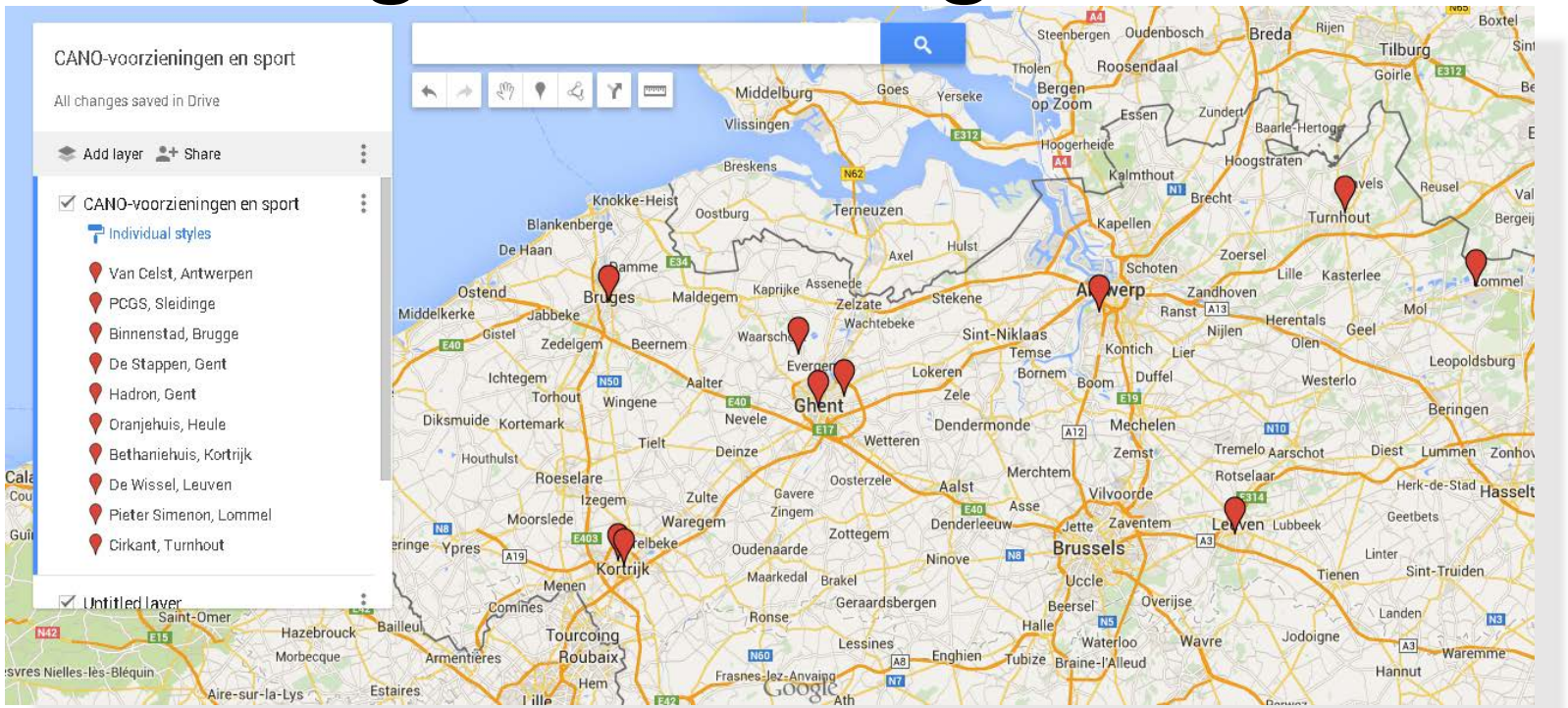

- Tien van de elf CANO-voorzieningen stapten in
- Experimenteel project
- Kennisdeling via intervisie: vandaag is de 8ste

Doelstellingen

1) Jongeren vertrouwd maken met sporten
2) Intrinsieke motivatie om duurzaam te sporten stimuleren
3) Competenties en attitudes via sporten versterken
4) Vermaatschappelijking van de zorg
5) Duurzaam netwerk tussen welzijn, sport en vrije tijd

SPORT EN JEUGDZORG

CANO's in beweging

DOELSTELLINGEN

- Jongeren vertrouwd maken met sporten
- Intrinsieke motivatie om duurzaam te sporten stimuleren
- Competenties en attitudes via sporten versterken
- Vermaatschappelijking van de zorg
- Duurzaam netwerk tussen welzijn, sport en vrije tijd

MOMENTEN IN DE TIJD

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Jongeren vertrouwd maken met sporten

De Wissel (Leuven)
Totaalconcept voor jongeren en begeleiders onder overkoepelende naam 'Schwung' met aandacht voor beweging, sport en gezonde levensstijl.

Begeleidingstehuis Van Celst (Antwerpen)
In de kerstvakantie worden sportactiviteiten opgenomen in het programma. Input via bewonersvergadering.

Intrinsieke motivatie om duurzaam te sporten stimuleren

Jongerencluster Yidam (Sleidinge-Evergem)
Individueel traject rond sport: wat spreekt deze jongere specifiek aan?

CANO-Begeleidingstehuis Pieter Simenon (Lommel)
Bij intake is bevraging 'sport' een vast onderdeel en de doelen worden samen met de context geformuleerd.

Competenties en attitudes via sport versterken

Oranjehuis (Kortrijk)
Via spelregels binnen en rond sport leren afspraken maken, op tijd komen, engagement nemen.

Cirkant (Turnhout)
Ontwikkelen van competenties om in groep te functioneren: assertiviteit, sociale contacten,...

Vermaatschappelijking van de zorg

aPart Hadron (Zomergem)
MVC FORZA: Minivoetbalteam van begeleiders en jongeren die spelen in reguliere kerncompetitie.

CANO Binnenstad (Brugge)
Samenwerking met Howest en contacten met regiocoördinator Sport Na School-aanbod.

Duurzaam netwerk tussen welzijn, sport en vrije tijd

Begeleidingscentrum Bethanie (Kortrijk)
Contacten met buurtsportcoördinator Kortrijk als belangrijke schakel tussen ons en sportverenigingen.

Stappen (Sint-Amandsberg)
Samenwerking met vzw Jong. In samenspraak met hen werden projecten op maat van jongeren uitgewerkt.

INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Jongeren vertrouwd maken met sporten

De Wissel (Leuven)

Totaalconcept voor jongeren en begeleiders onder overkoepelende naam 'Schwung' met aandacht voor beweging, sport en gezonde levensstijl.

Begeleidingstehuis Van Celst (Antwerpen)

In de kerstvakantie worden sportactiviteiten opgenomen in het programma. Input via bewonersvergadering.

Intrinsieke motivatie om duurzaam te sporten stimuleren

Jongerencluster Yidam (Sleidinge-Evergem)

Individueel traject rond sport: wat spreekt deze jongere specifiek aan?

CANO-Begeleidingstehuis Pieter Simenon (Lommel)

Bij intake is bevraging 'sport' een vast onderdeel en de doelen worden samen met de context geformuleerd.

Competenties en attitudes via sport versterken

Oranjehuis (Kortrijk)

Via spelregels binnen en rond sport leren afspraken maken, op tijd komen, engagement nemen.

Cirkant (Turnhout)

Ontwikkelen van competenties om in groep te functioneren: assertiviteit, sociale contacten,...

Vermaatschappelijking van de zorg

aPart Hadron (Zomergem)

MVC FORZA: Minivoetbalteam van begeleiders en jongeren die spelen in reguliere kerncompetitie.

CANO Binnenstad (Brugge)

Samenwerking met Howest en contacten met regiocoördinator Sport Na School-aanbod.

Duurzaam netwerk tussen welzijn, sport en vrije tijd

Begeleidingscentrum Bethanie (Kortrijk)

Contacten met buurtsportcoördinator Kortrijk als belangrijke schakel tussen ons en sportverenigingen.

Stappen (Sint-Amandsberg)

Samenwerking met vzw Jong. In samenspraak met hen werden projecten op maat van jongeren uitgewerkt.

Tussentijdse rapportages: enkele quotes

- “Door middel van **samenwerkingsverbanden** met Buurtsport Turnhout, sportverenigingen in de regio van Turnhout, Thomas More Hogeschool en de SNS pas worden jongeren naar verenigingen (be-)geleid.” (Cirkant/Turnhout)

- "Samen met de jongeren werd eerst via proactieve gesprekscirkels nagegaan welke sporten hen interesseren en hoe zij zo'n traject graag ingevuld zouden zien.... Zo stelden wij de vraag wat zij belangrijk vinden aan een sportinstructeur, wat zij met het traject wilden bereiken, welk doel zij zelf voor ogen hebben. Aan de hand van deze antwoorden ging Leslie (**buurtsport Kortrijk**) op zoek naar de juiste locatie, de juiste sportlesgever, de juiste periode,.... op maat van de jongeren." (Bethanie/Kortrijk)

Tussentijdse rapportages: enkele quotes

- “De Wissel heeft bij de lancering van het CANO-sport traject de ganse organisatie ondergedompeld in een **sportbad**, dit zowel voor begeleiders, jongeren, vrijwilligers, … kortom iedereen. Om de actie wat cachet te geven is er gekozen voor een naam, een logo, uitrustingen, … **SCHWUNG**.“ (De Wissel/Leuven)
- “De **rol van een zeer betrokken coach** is hierbij van zeer groot belang. Het begeleiden van een ploeg Cano jongeren in een competitiemodel is tegelijk een zeer uitdagende maar ook zeer zinvolle opdracht. Het inzetten van steeds dezelfde coach (die matchen en trainingen begeleidt) zorgt ervoor dat er zicht is op de vooruitgang bij jongeren wat betreft deze attitudes en competenties. Het aanspreken (vaak proactief), duiden van geobserveerd gedrag bij jongeren en het verwoorden en aanleren hoe ze hierin vooruit geraken is eveneens een belangrijke taak van deze coach. ” (Oranjehuis/Kortrijk)

Instrumenten na afloop van het project

1) **(online) cursus 'omgaan met opvallend gedrag'**

- doelgroep: buurtsportmedewerkers, sportpromotoren, trainers, lesgevers,…
- Doelstelling: kennismaking doelgroep hoe om te gaan met opvallend gedrag, cursus dient als sensibilisering voor sportsector en eerste kennismaking met het thema

Instrumenten na afloop van het project

2) **CANO-sportdag**

- Bijeenkomst van alle betrokken CANO-organisaties (jongeren en begeleiders) om samen sportworkshops te volgen
- Sessie met ‘Rots&water’ in vechtsportaanbod

Instrumenten na afloop van het project

3) **Studiedag**

- Voorstelling van de resultaten en instrumenten van het project na afloop voor de sport- en jeugdzorgsector
- Woensdag 15 februari 2017 in Brussel (meer info volgt)
- Ook verwerking hiervan tijdens het ISB-Congres 2017

Instrumenten na afloop van het project

4) **Stappenplan om sport als middel in te zetten in bijzondere jeugdzorg**

- Praktisch bruikbare instrumenten
  - Bvb. Tips om thema sport en beweging bij intakegesprek aan bod te laten komen
  - Bvb. Hoe kom ik snel aan gegevens over een (didactisch/pedagogische) sportclub in een bepaalde buurt
- Jullie input en feedback is welkom!

Twee voorbeelden van goede praktijken

1) **Samenwerking sportdienst (Stef/Oranjehuis)**

Programma

- CANO?
  - Wie zijn we, wat doen we, wat drijft ons!
- Buurtsport Kortrijk?
  - Wie zijn we, wat doen we, wat drijft ons!
- CANO & (Buurt)Sport?
  - Drempels van sporticipatie
  - Krijtlijnen van het Vlaamse Project
- CANO & Buurtsport Kortrijk
  - 1 + 1 = 3

CANO?

- Situering: CANO binnen Jeugdzorg
  - Jeugdzorg – ~~Bijzondere~~ Jeugdzorg

3 verhalen:
- Kenny
- Nadia
- Guy

CANO?

- **C**entrum voor **A**ctieve **N**etwerk- en **O**mgevingsondersteuning
  - Ontstaansgeschiedenis

- **Grondwaarden:**

  - Jongeren groeien het best op in hun **eigen leefomgeving**.

  - Focus op **sterktes en krachten van de jongeren**, **oplossingscapaciteiten** en **krachtbronnen**.

  - **Inclusie realiseren** en **nieuwe uitsluiting** van cliëntsystemen uit maatschappelijke structuren te **voorkomen**.

Buurtsport Kortrijk

- Vzw AjKo: Pleintjeswerking (naar de jongere toestappen met aanbod)
  - 5 aandachtsbuurten
  - 5 scholen middagwerking
  - Toeleiding naar sport(clubs)

- Beleidswerk
  - Sport voor Allen: Ook voor wie het niet vanzelfsprekend is!
    - G-Sporters // Nieuwe Belgen // mensen in asielprocedure // allochtone meisjes // Kwetsbare jongeren // mensen in kansarmoede
    - DREMPELS WEGWERKEN

CANO & Buurtsport
drempels voor **sporticipatie**

- Jongeren hebben negatieve ervaringen opgelopen, ook in de sportclub…
- Lichaamsbeleving / Zelfbeeld
- Moeite met discipline/uithouding (luisteren naar trainer, …)
- Mentale ruimte (te veel met andere problemen bezig)
- Ongezonde levensstijl (roken, veel fastfood,…)
- Financiële mogelijkheden
- Omgaan met structuur (op tijd komen)
- Omgaan met de opbouw van trainingen (oefenen, …)

CANO & Buurtsport

1

- AANBOD van sportdienst via Lokaal armoedenetwerk SURPLUS
  - Sportkledijfonds
  - Kennis sportlandschap
  - Brugfiguur tussen clubs en potentiële deelnemers
  - Tickets KV Kortrijk

+

- Noden CANO
  - Jongeren aan het sporten krijgen
  - Kennis sportlandschap
  - Spreken over ervaringen van jongeren in clubs

1

  - Sportinitiaties organiseren om kennis van jongeren te verruimen
  - Kansen geven aan jongeren
  - Begrip voor de jongeren (discipline is vaak groot werkpunt)

CANO & Buurtsport: voorbeelden

II

ɜ

- Kringgesprekken tussen jongeren en sportdienst
- Samen projectdossier schrijven (realistische verwachtingen)
- Initiaties gevechtssport
- Fitness
- Initiatie voetbal
- Handbal

Voorwaarden geslaagde samenwerking

- Brugfiguur in de sportdienst tussen een vraag en een passend aanbod.
- Overtuiging dat samen beter lukt dan alleen.
- Brugfiguur zorgt dat Club en jongere weten wat ze kunnen verwachten
- Jongeren en hun noden leren kennen (beide partners)
- Aandacht om belangrijke informatie vanuit sportdienst te hertalen naar de voorzieningen

Hinderpalen

- Projectmatig werken **<->** Duurzaam onderdeel van begeleiding
- Duurzaam toeleiden naar sportclub is voor deze jongeren niet evident
- Beleidskeuzes op basis van cijfers (verhalen vs inkomsten)
- Context van de jongeren is wispelturig (in en uit voorziening)
- Wanneer is een traject succesvol? (korte – lange termijn)
- Inschrijvingsperiodes soms niet flexibel

Model voor anderen

- Brugfiguur op de sportdienst die sportlandschap en de sociale kaart kent.
- Over het muurtje kijken van de eigen organisatie
- Kansen geven aan kwetsbare jongeren en sport(clubs)
- Samen-WERKEN en leren uit ervaringen
- Falen mag, er uit leren moet
- Paralelle cirquits zijn noodzakelijk omdat ze een laagdrempelige opstap zijn naar het reguliere en/of een ervaring op zich.

Twee voorbeelden van goede praktijken

2) **Opstarten eigen ploeg in reguliere competitie (Ken/Hadron)**

Ontmoeting/netwerk sport en jeugdzorg

1) **Zes groepjes, telkens met een CANO’er als trekker**
2) **Zes à zeven personen per groepje, mix van gemeenten en sport/niet-sport**

Ontmoeting/netwerk sport en jeugdzorg

Eerste helft (15’)

-kennismaking (3’): wie ben je en wat weet je van jeugdzorg/sport?

-de infografiek (12’): Is het bruikbaar? Wat ontbreekt? Wat kan anders gestructureerd?

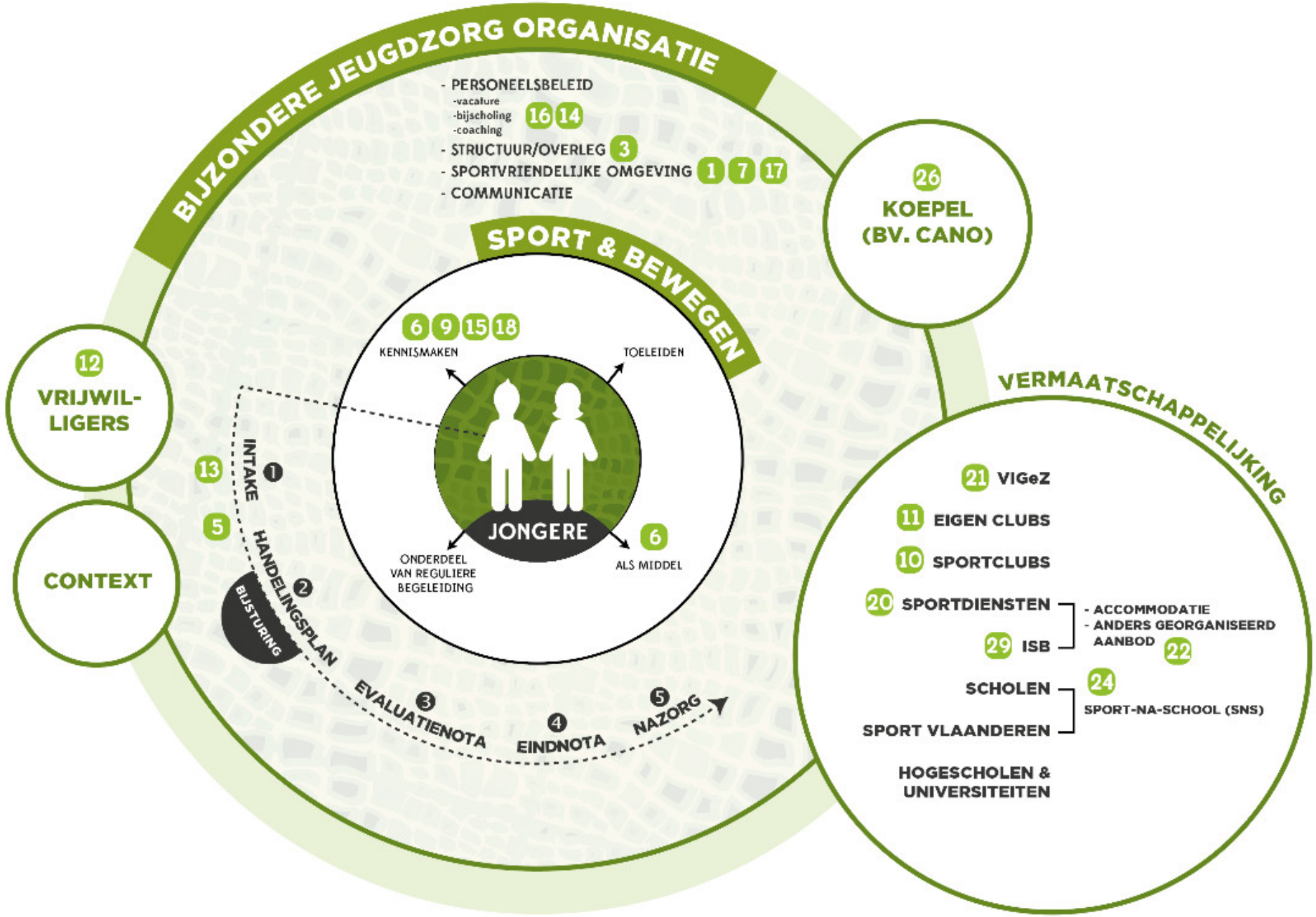
BIJZONDERE JEUGDZORG ORGANISATIE
- PERSONEELSBELEID
-vacature
-bijscholing
-coaching
16 14
- STRUCTUUR/OVERLEG 3
- SPORTVRIENDELIJKE OMGEVING 1 7 17
- COMMUNICATIE
SPORT & BEWEGEN
6 9 15 18
KENNISMAKEN
TOELEIDEN
JONGERE
ONDERDEEL VAN REGULIERE BEGELEIDING
6
ALS MIDDEL
13
INTAKE 1
5
HANDELINGSPLAN 2
BIJSTURING
EVALUATIENOTA 3
EINDNOTA 4
NAZORG 5
12
VRIJWIL-LIGERS
CONTEXT
26
KOEPEL (BV. CANO)
VERMAATSCHAPPELIJKING
21 VIGeZ
11 EIGEN CLUBS
10 SPORTCLUBS
20 SPORTDIENSTEN
- ACCOMMODATIE
- ANDERS GEORGANISEERD AANBOD 22
29 ISB
SCHOLEN 24
SPORT-NA-SCHOOL (SNS)
SPORT VLAANDEREN
HOGESCHOLEN & UNIVERSITEITEN

Ontmoeting/netwerk sport en jeugdzorg

Tweede helft (15’)

-CANO’ers blijven staan, sporters draaien in wijzerzin door, niet-sporters in tegenwijzerzin

-kennismaking (3’): wie ben je en wat weet je van jeugdzorg/sport?

-de fiches (12’): Is het duidelijk? Bruikbaar? Heb je aanvullingen (noteer ook je naam bij een opmerking/aanvulling)